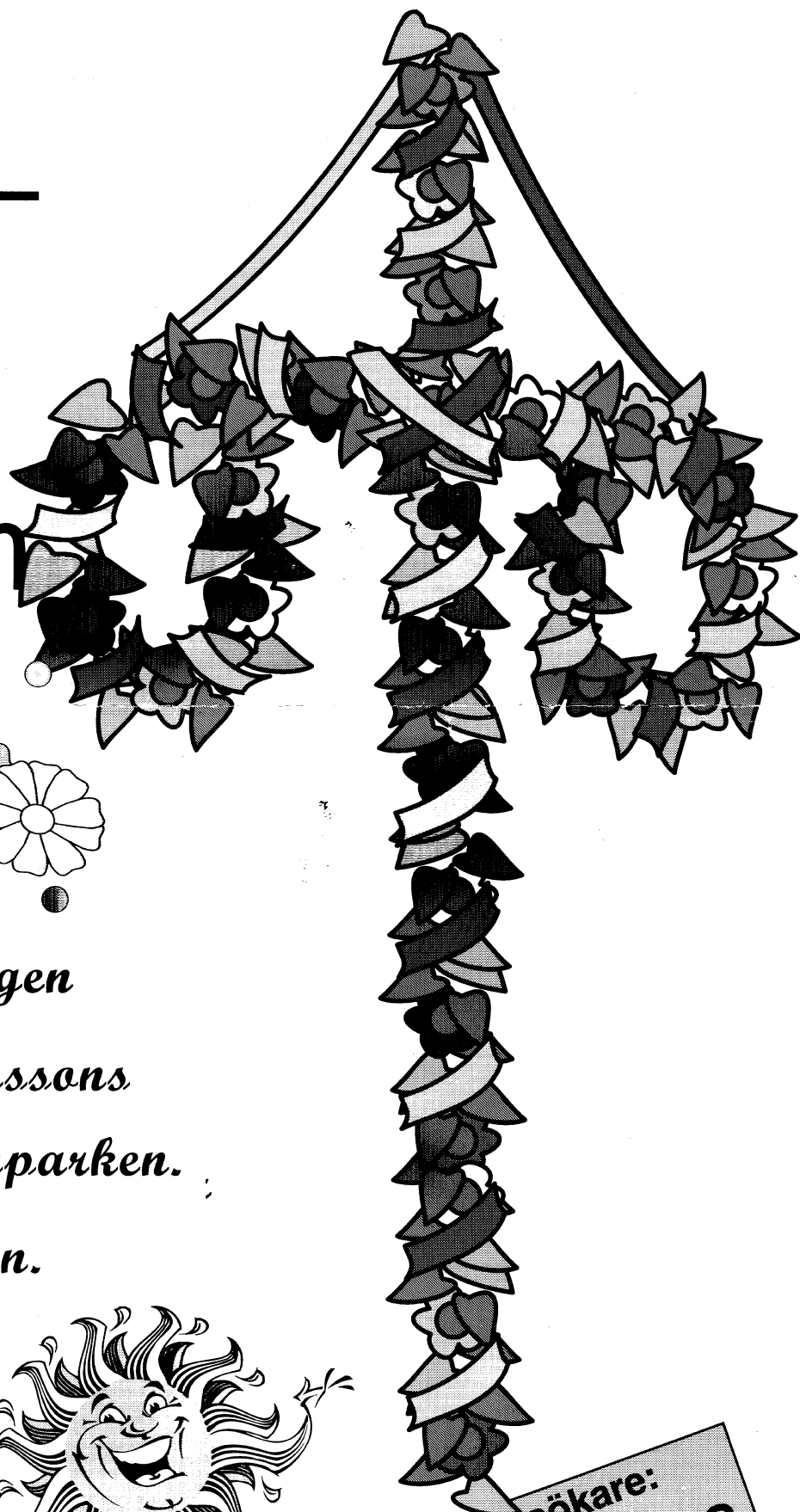
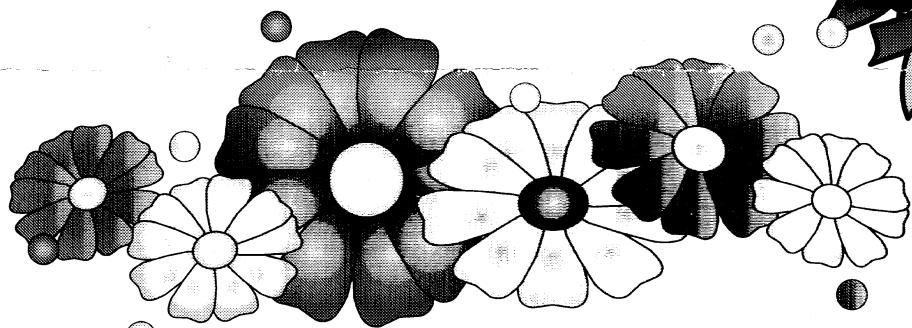

Nr 9
Juni 2000

BYARNA RUNT

Midsommar- firande i lekparken

- 9.00** klär vi midsommarstången
12.45 går skrindan från Jonassons
(f d Fahlgrens) till lekparken.
13.00 reses midsommarstången.

Lotterier.

Fikaförsäljning.

Tävlingar m m.

Brännbollsturnering senare i
sommar, Roger Boström
14 73 14 sammankallar.

VÄLKOMMEN!

Yttersjö Fritidsförening

För tillfälliga besökare:
SURFING • BÅTPLATS
vid Myrområdet
(Ljunglöfs kurva)

Förr var Yttersjö en central by

Affären, posten, barnmorskan och tjuren är borta...

Egentligen är Yttersjö en fiskarby, inte en jordbruksby. Mark har saknats, bönderna har måst åka långt, mot Kasamark och bortöver för att bruka åkern.

Trots det har Yttersjö varit en bondby att räkna med, man har haft såväl tjur som barnmorska, affär, post och telefon. På 20- och 30-talen var Yttersjö en riktigt central by.

Det konstaterar David Bergström och Egon Sandberg, båda pensionärer, som träffats för att prata gamla minnen.

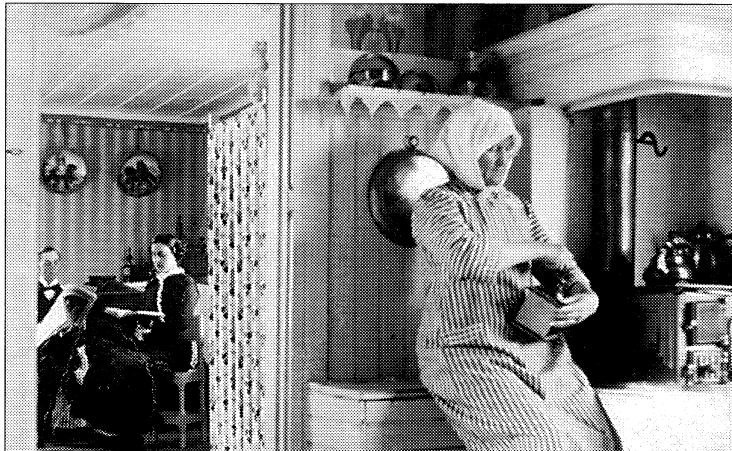
I Yttersjö fanns ett 15-tal gårdar i början av seklet, i Bjensjö färre. I Innersjö och Deger-sjö låg ett 10-tal gårdar, alla med aktiva bönder.

David och Egon drar sig till minnes vilka som bodde här på 20-talet:

– Det var Eriks, Bergström, Hörnbergs, Gamm-Sandgren, Sandström, Gamm-Anders, Näslund och Lindström, Bergman, Norström och Enar och...

Då fanns ännu ingen väg runt sjön, man fick gå eller cykla mellan byarna.

– När jag var 13-14 år började man bryta

En av Yttersjöes barnmorskor – här med kaffekvarnen i högsta hugg.

vägen runt sjön, säger Egon som är 79 år.

Till Umeå tog man sig på en väg, som passade bäst för häst och vagn samt för cykel. Många var de grabbar och män som tidigt på morgonen grenslade cykeln för att ta sig till jobbet vid kajen i Umeå, mellan broarna.

– Vi lossade styckegods, kol, koks, frukt, salt och osläckt kalk och under kriget var det briketter. Man började jobbet kvart i sju, jobbade i tio timmar och så hem, året om.

Dessemellan skötte man om gården...

Åkermarken låg i Kasamark

1946 gifte sig Egon med Anna från Innersjö. 1953 sålde de korna och hästen, Egon sadlade om och började jobba hos byggmästare Albert Nilsson på Teg. Jordbruket var slitsamt och byggjobbet var bättre betalt än mjölken.

– Det här är ju egentligen en fiskarby, säger Egon.

I Yttersjö fanns just ingen jordbruksmark. Den mesta åkermarken som Yttersjö-borna ägde, låg i Kasamark, det blev att åka långt.

Braxfiske på 50-talet. Egon Nordström och Lars-Ture Jonsson har fått en storfångst.

– Inte var det meningen att det skulle vara fast befolkning med jordbruk här, säger Egon med ett skratt.

Fiskade gjorde alla. Gädda och abborre och så braxen.

– Det var en felinplantering på 50-talet, som orsakade så mycket braxen, säger David Bergström.

De plockar fram gamla kort och visar stora fiskefången, från 50-talet, Braxtiden, då man försökte få bort ogräsfisken.

Egons största fisk i Bjensjön är annars en gädda på 12 kilo, som han tog med sax. Han går till lagårn och hämtar en sax med hullingar för att demonstrera hur det gick till att få upp bjässen, där i vaken. Tur var det att han hade borrar tillräckligt stort hål!

Hästar har det alltid funnits i Yttersjö. Men de som går där nu, travhästarna, kallas för "leksaker" av de äldre i byn. De minns i stället nordsvenskarna och ardennerhästarna, flera av dem foderhästar från K4.

– Vi fick betala försäkringar för dem och maten förstås. När de pensionerades vid 10 års ålder, kunde man köpa dem.

Då och då kallades hästen in för besiktning.

– De sade alltid att man skott hästen fel, minns Egon, vi hade ju skruvbrodd, men Kronan ville ha broddspik. Det var vi som fick betala omskoningen.

– När hästen skulle göra lumpen, någon månad på vårvintern eller senhösten, kunde man få order om att inställa sig i Kassjö med hästen klockan 12, säger David. Då var det bara att ta hästen och cykeln och ge sig iväg.

Ny tjur varje år

Ett annat viktigt djur var tjuren. I Yttersjö fanns en tjurförening. En ny tjurhållare varje år fick ansvara för att köpa in en tjur.

– Vi behövde aldrig gå särskilt långt med våra kor, som i andra byar, säger de förnöjt.

– Vi var stolta över vår tjur, säger David.

Ny tjur varje år var viktig för att undvika inavel. Och de skämtar om en grannby, som man varnades för att köpa kor från, där fanns för mycket inavel.

Och de kommer ihåg Egons tjur som var en vildsint en, där rök flisor och spån i lagårn, när tjuren eldat upp sig. Det var inte helt enkelt att vara tjurhållare.

– Man måste vara saktmodig när man har tjur, säger Egon.

Mönsterbyn Yttersjö skaffade sig också en barnmorska. Byn höll tomt och man hjälptes åt med att bygga ett hus åt henne. De resonerar lite kring vem som stod för barnmorskans lön, var det kommunen, kyrkan eller landstinget, eller hjälptes de åt?

Byarna runt omkring var samtidigt delägare i huset. Och barnmorskorna hette fru Granberg, fröken Israelsson och Olga Karlsson. De tog hand om de flesta krämpor som byborna drabbades av, de "kunde allt", säger David och Egon.

Skola fanns det förstås i byn, i den västerbottensgård, som i dag står i en hästhage, nära Gräsmyrvägen.

– Fröken hette Frida Nordgren, minns Egon, och säger att hon bodde i kammaren i skolhuset, som ägdes av Augusta Karlsson, som själv bodde i köket.

När den stora väckelsen inträffade i trakten skaffade sig de flesta byar missionshus. Så även Yttersjö. Missionshuset inrymdes i det som en gång byggdes som föreningshus.

– Men nu är huset stängt och måste rivras. Det är möjligt rakt igenom och fallfärdigt, säger en bedrövad David.

Det är ju den stora sekulariseringens tid.

David och Egon börjar prata om människor de kommer ihåg.

– Jag gick i skolan med barnen till Didrik Andersson, han var från resandefolket, tattare alltså. Han var som en doktor, till honom gick folk med alla möjliga krämpor, säger Egon.

Och de pratar om Oliver, en annan resande, som bodde mot Kasamark och som fått ge namn åt Oliverbacken.

De stämde blod

Och de pratar om Vilhelmsson, han som kunde stänga av vattnet i bäcken.

– Han kunde få folk att sluta blöda, säger David, som också kommer ihåg Karolina Näslund, som bodde vid skolan, hon som hade övernaturliga gåvor och en gång räddade livet på Sven Sjöström, som fått en korp i nacken.

– Hon var så lugn, klämde bara till där bak i nacken och blodet stoppade på en gång. Men lära ut hur hon gjorde ville hon inte.

Yttersjö är en by som växt på senare tid. På 70-talet kom det kommunala vattnet och avloppet och sedan började det byggas nya villor i byn, i "nyområdet" ovanför skolan. Byn blev en c-ort, efter hård kamp med Djäkneböle.

En c-ort skulle ha affär, skola och post. Jordbruksmarken i Djäkneböle var för värdefull, för att bebyggas. I Djäkneböle, Kasamark, Holmnäs och Hössjö blev det i stället tillåtet med förtätningar, enstaka nya hus.

Har blivit en pendlingsby

Nu har Yttersjö blivit en pendlingsby. Många pendlar till jobben i stan. En del har gjort sina hus till sommarstugor.

Men trots att byn blivit större har servicen försämrats. Skolan finns kvar, men affären, poststället, barnmorskan och tjuren är borta.

David och Egon tycker det är bra att byn blivit större.

– Det är bättre att det blir hus här än att allt bara växer igen.

Egons fru Anna säger att enda nackdelen med nytt folk i byn är att det blivit större konkurrens om svampen och hjortronen.

FINNFORSRÖVARNA!

- en av de mäktigaste folkliga berättelserna vi känner till i norra Västerbotten.

"En riktig rövarhistoria" (NV 22/9 -99)

12 och 13 augusti i Hössjö Loge

Tid: 18.00 Åldersgräns: 15 år

Medverkande: Thomas Andersson
Torbjörn Näsbom

Biljetter: Biljettcentrum 13 31 80,
Ulrika 210 52, Gunnar 210 04

Arrangör: Hössjö Bygdegårsförening
Medarrangör: Umeå Teaterförening

Hössjödagen - 10-årsjubileum!

27 augusti 10.00 – 16.00

Här säljs hemslöjd, grönsaker och övriga alster. Högmässa, bagarstuga, inofficiell agilitytävling, dragkamp, minizoo, uteaktiviteter m. m.

Hyra av bord/plats endast 10 kronor.

Ring Maria 210 77, Kristina 211 27
eller Gun-Marie 210 04

Bjensjöns fiskevårdsområde

I middn å maj, ti värste kallblåst`n...

...skull jag rust dell nager bita borti nan stavargrarn del å laga ä cykelskjuhl. Hännan hadd ja byggd för nan tjuvem år sedan, å för å vara nalta kulturell hadd ja lagt spåntake å hä skull no ha hülle länger öm hä ha vyre större lutning på take. Nu jer ju hinna ä litet ä tak å hä jer ju mest för rohlet, annä var hä ju då hä skull lägges på 'n lödu eller ä lagårstak, för å int tala öm take på bynninga, då vare fråga öm å int va hövvu-shvag.

Hä var ju int precis ratt-åt å lägg spåntaka...

...först skull spåntrea synes ut å haggas, å då vare fråga öm å finn trea söm var rätt ti ve'n, lagömt klöv, int vara frod-vöxen å int allt för mycke kwist'n.... 'n Farbror Anton bruke tala öm hörrä largrann man gatt vara, å ändå hadd hä hänt att han sjölven hadd töje fel på ä spåntre!!

Hä vart rekte 'n spån...

...borti grana söm Pappa hadd synt ut å högge, å ja minns hörrä ja fick hjalp Farfarn å Pappa ve å bark spånvirke. Se'n skull hä kapas i bita söm var 'n arn lang å sen kömme 'n Ragnar Andersson i Degersjö ve spånhyveln. (hinna va ätter hä va slut ve hyveln åtell Olle Johannssons ti Djäkenböhlsbäcken neaför Kvarnbänna).

Allt tyckedänna fick man böre ve öm vorn...

...å sen fortsätt na sköw öm sänner mella an-tianna..Hä var ju rohlet å få hjalp dell oppa take, fast man var ju bå rädd å fejen... Först i början hadd man ju fullt göra ve å hall ti sä ve ejn ha'n, å rit opp spån ve den annra, men sen to hä ju på gå bätter å bätter, å dell sist gick man opprätt oppa take å känt sä rektet karut.

Jaa, nu jere mer än 50 år sedan dän här spån va ruste dell, sä ha vahl ju söm nalta högtidlet då ja ska göra å ve siste arn'a borti he söm troletvis jer siste takspån i Bjensjö.

Je minns no att hä je na ejna frön Lantbruksuniversitete...

...söm ha fått provfisk ti Bjensjön nager år, å hä jer ju in't ogött dem, men hä var ju på villkor att ve fick 'n rekte rapport öm resultat. Nu fiske dem både 98 å 99 men i midd'n å Maj i år hadd ve int sitt lymta å nan rapport. Då ringt ja å sa å fruntimre söm stå för hännan att nu vill ve si pappera fort å hart, annars ha je lagne he je ska ti Bjensjön.. Då ville na fisk 'n

natt dell sä hä skull vahl tri år å rad å sä skull dem skönn sä å rapportér, å nu gick hä ba öm 'n vicku innan ja fick rapport'n, å då var hä ävenledes för hä söm var fiske i år.

Nu få je lesa sjölven...

...ti rapport'n, jenna bredave (eller öm hä nu vahl övarna eller nederå pap-pére, dem söm ska tryck hinna jett ju få göra hort dem vill). Hä syns ju vara gött öm både abbarn å mört'n på dellvext, å hä jer ju gött å vähl. Men hä si in't ut söm öm hä skull vahl nångting bort gösprojekte för oss, än ha ingen sitt dellstymmelsa dell va söm könne vara 'n gös. Joo, hä var sant; hä hadd vyre 'n kar dell'n Egon för å köp ä fiskekort, å han påsto att han hadd fått 'n gös på flera kilo förgånga han fiske ti Bjenjön. Nu hadd 'n Egon nalta naktum ve dä här tillfälle sä ha var int läglet ve nan närmare utredning, men ve tro no att karn hadd töje fel på sjöana, håller då hadd 'n lagt på för myttju då han ruste ve sä ti kaffeflaska...

Må nu vara hörrä hä vill ve den saken...

...men nan gös ha hä int vorte. Dem va no för små för å fähles sä langt å klara sä över vintern. Nu hall ve på funder na smått öm ve skull frest å få tag i nalta större 'n fisk söm könne ha större utsikter å klara sä delles dem ta på könna ähles. Då vahl ju dem dyrare men ve få väl ta minner mång i ställe... Ja ha tala ve Åkerhjälmen söm såld förrä sändningen åt oss å han ha löva hör å sä ve na förslag. Sen ska ve ta å samles ti styrels'n å fundér över hörrä ve ska fera åt... men dell's vidare få ve få no fortsätt å stö oss på gädda å abbarn...

I år gick sjön opp natta mella den 9 å 10 Maj...

Öm möran ätter sjön hadd rive ho ja ut mjähle, ja hadd ju in't hönne tjära båt'n å få han åt vattne, sä ja snört ba ut hä utaför båtlaningen, men än ha ja då ba fått na småabbara å nager gädslirer söm ja släfft dellbakas ti sjön.

Nu vahl je skönn je å löjs fiskekor-te...

...hä köst ba 100 kronor öm man ta ä familjekort (hä vill säg att hä gäll för både tjälinga å båna), å för 40 kronor dell få man ä gästtillägg s'att man könn ta ve sä främnen uta sjön å lätta dem frest. Å dessutom få fisk he man vill ve mjähle, man bruk könna hall sä matfiske he man vill eta.

Ätter gammelmärka...

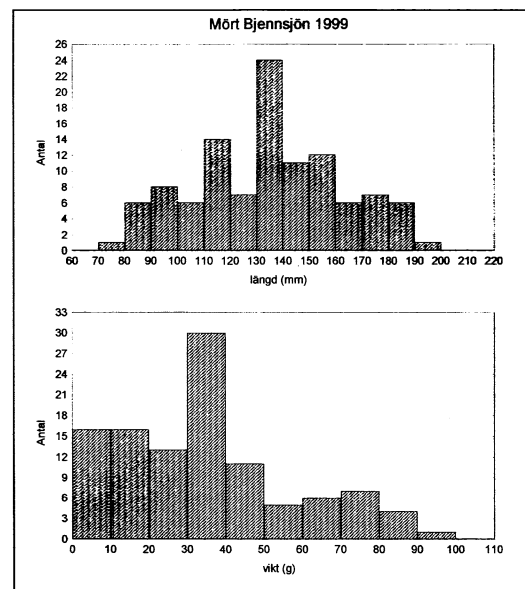
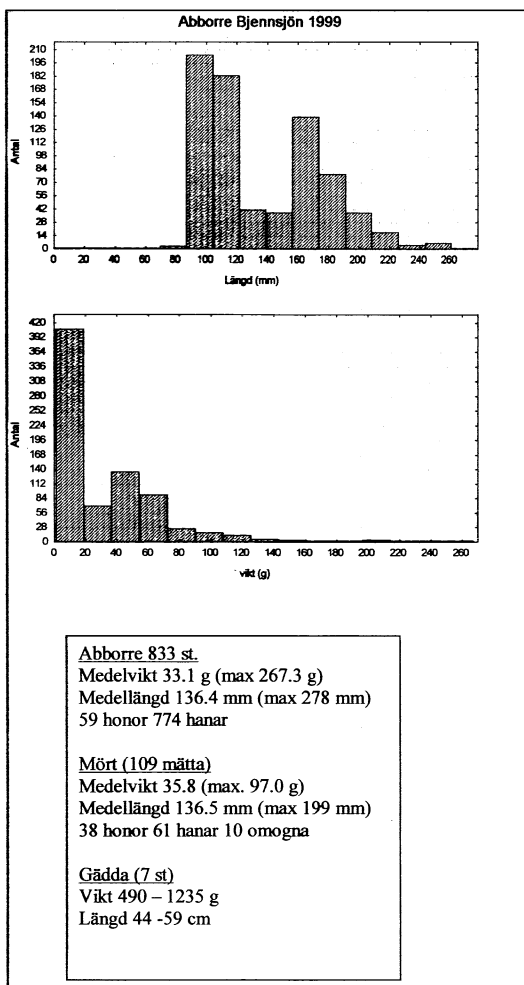
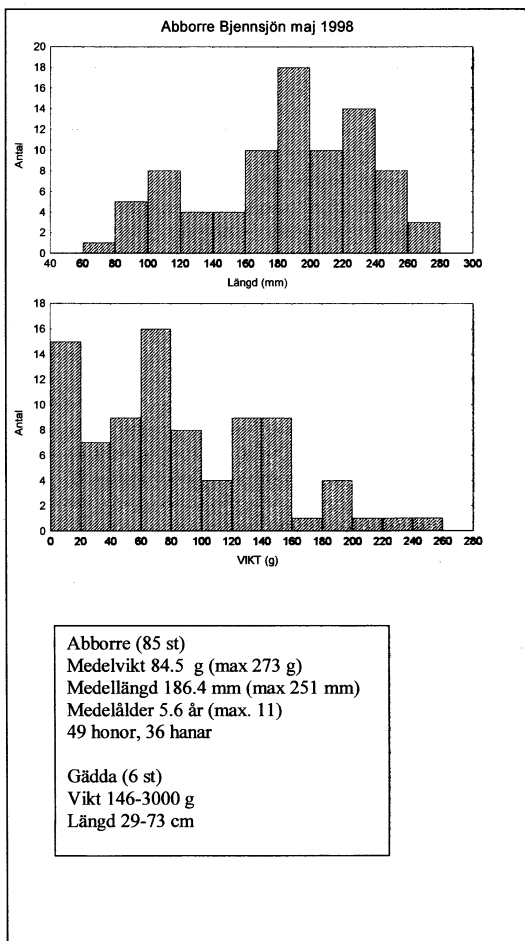
(Urban, Vilhelmina å Blenda skola sommarren lända) vahl hä kallt å blåset i början å sömmarn, men öm hä byt öm åt anddag Pingst könn hä ju vahl bara skaplet...

Dell sist få ja önsk je 'n trevle misömmar å lycka dell ve fiske å va annars je ska drykt je ve i sömmar!!!

Bjensjö i juni 2000 Sven Eriksson, ohlförande

Antal fisk fångade i standardiserade provfiskegarn under 24 timmar:

	1998	1999	2000
Abborre	85	833	603
Mört	648	217	110
Gädda	6	7	4
Brax	3	1	2
Lake		1	1

Holken växer

Ja, nu är det sommar och föreningen vill passa på att berätta om vad som hänt, men även vad som är på gång.

Fjölåret innebar, förutom mycket populära traditionella arrangemang med valborgsfirande, midsommarfirande, med mera, att det byggdes på Holken.

Huset har fått en altan på cirka 40 kvadratmeter. Det har blivit en jättefin bardisk i lokalen. Samtidigt lades en ny plattytta som blir ett fint tillskott under sommarperioden.

Det har även sätts en ny gräsmatta på badplatsen. Simskolan blev en succé, med rekordmånga deltagare under juli månad.

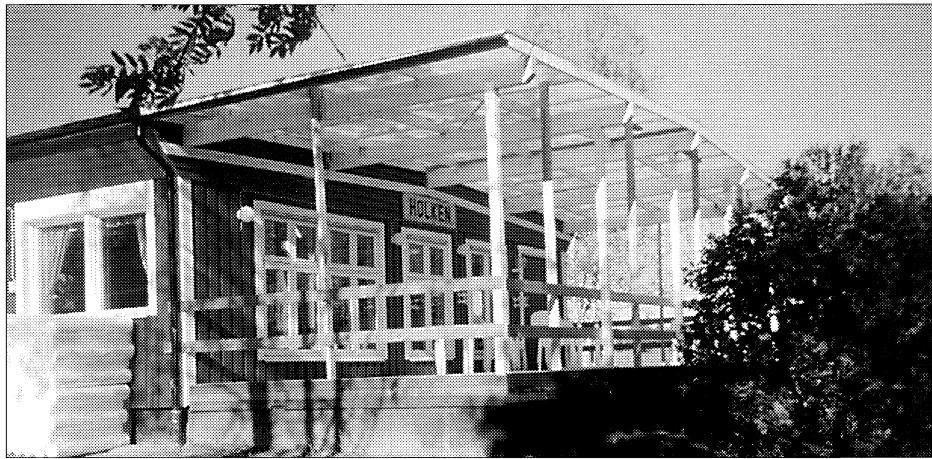
Altanen på Holken blir handikappanpassad och kanske inglasad i sommar.

Under vintern och våren har det hållits aktiviteter som ungdoms- och skotercafé. Bland annat har lite möbler införskaffats för dessa ändamål.

Ekonomi är knapp, men vi hittade till exempel en fin hörnsöffa på Myrorna. Skotercaféet har blivit populärt. Fikasugna skoteråkare och andra besökare har kommit varje helg det var öppet i våras.

Vi sökte pengar till fortsatt utveckling av verksamheten och Holken. I första omgången fick vi liksom många andra föreningar i kommunen avslag, men i dagarna har vi fått positivt besked om bidrag till handikappanpassning och reparation av bryggor. Det handlar om cirka 20 000 kr.

YFF tänker alltså handikappanpassa

den nya altanen i sommar. Om det finns ekonomisk möjlighet kommer även en inglasning att ske.

En upprustning av våra bryggor är nödvändig och det arbetet har påbörjats. Det innebär att det blir simskola även i år.

YFF är engagerade i Skogsnoia. Tillsammans med Pollux och Kasamarks IF ska vi sköta om utställningsparke-

ring med mera 15-17/6. Det ger välbehövliga sommarslantar till ett 40-tal ungdomar och ekonomiskt tillskott till föreningen.

Naturligtvis blir det sommarkiosk i Holken i sommar. Det är bara att hålla utkik – skyltar kommer upp. Hjärtligt välkommen!

Varma sommarhälsningar från Yttersjö Fritidsförening

”När Pruttan går så låter det...”

Så så "professorn" till mig. Det hela utspelade sig i slutet av 40-talet och jag minns hur han tittade på mig över glasögonen som hade halkat långt ner på näsan. Jag begrep inte vad han menade och inte heller mina föräldrar, för givetvis gick jag hem och frågade vad en prutta var för något.

Vi hade köpt jordbruket 1945 för att använda som sommarstuga. Bara runt Bjersjö fanns det åtta jordbruk till salu strax efter kriget. Att mina föräldrar fastnade just för den här gården berodde förmodligen på att tillhörande skog var samlad i ett stort sammanhängande område.

Vi kallade vårt sommarparadis för Degersjö, långt senare blev adressen Yttersjö. Att vi kallade platsen för Degersjö berodde helt enkelt på att vi tillhörde Degersjö telefonstation. Vi hade nummer 33. Lyfte man på luren svarade en person i andra änden "Degersjö". Det räckte om man talade om vem man ville tala med i byn. Vilket telefonnummer personen hade var det inte så noga med, samtalet kom fram ändå. Var ingen hemma hände det ibland att telefonisten kunde tala om att vederbörande hade gått på besök till ... Det var service det.

Telefonstationen stängde på kvällen, jag minns inte riktigt när. Det gick att ringa senare eftersom telefonstationen fanns inrymd i den telefonansvariges bostadshus, men då skulle det vara brådskande. Numera bebos huset av familjen Wiklander och själva telefonstationen finns på annan plats.

Vi bodde sist på telefonledningen från Degersjö, och vi bodde sist på elledningen, linjen, som kom norrifrån. Det syns fortfarande spår i skogen varden gick. Elledningen var klent dimensionerad, så vartefter folk norr om oss började laga mat på sina elspisar sjönk spänningen i trådarna. Det tog lång tid för oss att få maten klar och ibland vart det till och med svårt att få potatisen att koka. Men det mest på-

tagliga för min del var att TV-bilden blev mindre och mindre, det så lustigt ut.

Hur var det med "professorn" då? Han var vår förste arrendator och bodde på vägen mot Myrbäck. Vårt familjs nyfikenhet blev till slut så stor så vi blev tvungna att fråga. Pruttan visade sig vara hästen och när hästen gick framåt började slättermaskinen att slamra. Enkelt för den invigde men svårt för en stadsbo. Varför han kallades "professorn" vet jag fortfarande inte.

Små gräsklippare fanns inte på den tiden. När gårdsplanen blev alltför "långhårig" kom Helge Andersson med lie, cykelkärra och säckar som han stoppade det nyslagna höet i. Sedan bar det iväg hem till den lilla ladugården. Familjen Andersson bodde där Gösta Olofsson med familj numera bor, fast bostadshuset är nytt.

Helge Andersson och i viss mån jag,

fick till uppgift att i början av 60-talet timra upp en sommarstuga till min syster Ingrid ute på vad vi kallade "udden". Timmerstommen var inköpt någonstans i trakterna kring Vännäs. Ursprungligen var det ett tvåvåningshus, men vi köpte bara bottenvåningen.

Jag kommer speciellt ihåg två episoder från bygget. Den ena är då jag anlände minst sagt sent för att arbeta, kanske vid tolvsnåret. Jag förklarade för Helge att jag hade varit på kalas och kommit isäng väldigt sent. Han tittade på mig och frågade om den kunde ha varit vid midnatt. Jag var tvungen att erkänna att jag nog inte krupit i säng förrän vid fyratiden på morgonen. Kulturkrocken var fullständig, vid det laget hade Helge redan hunnit utfordra hönsen.

Den andra episoden som jag minns tydligt utspelade sig några veckor senare när det blev dax att skaffa fram en takås. Ivar

Nordström konsulterades och högg en lämplig tall som han kvistade och bar ner den till husbygget på ena axeln. Visst lutade det utför, men vilken prestation. Vilken byggnadsarbetare skulle klara av detta idag? Ingen skulle förmodligen ens pröva, men Ivar klarade det, även om kroppshållningen var krokigare än normalt. Stugan står kvar och bebos om somrarna av Vera Nordström med familj.

Det finns givetvis mer att minnas och berätta, men det får bli en annan gång. Jag kan glädjas åt att två av traktens ungdomar har tagit över skogsfastigheten efter att den tillhört familjen i nästan 55 år. Cecilia Bergström och Bengt Johansson har köpt var sin bit. I husen uppe på backen hörs åter trampet av barnafötter.

Cirkeln är sluten, dock utan Pruttan...

Sven Fahlgren

MIDSOMMARDANS PÅ LÖVAD LOGE

Välkomna till midsommarfirande i Innersjö.

Vi dansar till sommarens bästa musik på Roland Eddesjöes loge, umgås och trivs.

Musiken kör igång cirka 21.30.

Korvförsäljning, lotterier m m.

Varmt välkomna!

Byarna Runt
Degersjö Fritidsklubb

KLÄ STÅNGEN I GAMM-DEGERSJÖ

Ta en skön skogs promenad, eller åk i lövad skrinna till Gamm-Degersjö.

Avgång 13.00 vid vägbommen i Degersjö. Vi klär midsommarstången, dansar, leker och umgås.

Försäljning av korv, kaffe, saft med "dopp". Tävlingar med priser.

Välkomna!

Byarna runt
Degersjö Fritidsklubb

MIDSOMMARDAGEN I INNERSJÖ

Ungdomsdisco
19.00 – 23.00

Alla discosugna barn och ungdomar är välkomna till Rolands loge i Innersjö.

Försäljning av korv, godis m m.

Fri entré.

Byarna runt
Degersjö Fritidsklubb